

«Μοσκόβ-Σελήμ»· από την Εφηβική Σκηνή της Στέγης

[Άρθρα / Πολιτισμός](#)

[Κατερίνα Χουζούρη](#)

Ένα από τα πιο σπουδαία διηγήματα του Γεωργίου Βιζυηνού, *Ο Μοσκόβ-Σελήμ*, ένα έργο-ύμνος στον άνθρωπο και τη φιλία, υψηλής ψυχογραφικής ανάλυσης, με αντιπολεμικά μηνύματα, ένα κείμενο για την αγωνία της ταυτότητας, ένα διήγημα που αναδεικνύει τον πλούτο και την περιπέτεια της ελληνικής γλώσσας, ανεβαίνει στην Εφηβική Σκηνή της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση, σε σκηνοθεσία του Δημήτρη Ξανθόπουλου.

Αφηγείται την ιστορία ενός Τούρκου στρατιώτη, (με φόντο τους Ρωσοτουρκικούς πολέμους, του ύστερου 18ου αιώνα), ο οποίος, μετά την απόρριψη από τον πατέρα του, επιζητεί την επιβεβαίωση και τη δικαίωσή του, στα πεδία των μαχών. Γενναίος πολεμιστής και τραυματίας, βλέπει το παράσημο που του αξίζει να δίνεται σε έναν λιποτάκτη. Η πίστη του, όμως, δεν κλονίζεται. Όταν, μετά από χρόνια, βρίσκεται αιχμάλωτος στη Ρωσία, ξαφνιάζεται από την ανθρώπινη συμπεριφορά του εχθρού και συνειδητοποιεί ότι ο φανατισμός και το μίσος που διατηρούσε έως τότε, ήταν αδικαιολόγητα. Η ανάγκη του για τρυφερότητα και δικαιοσύνη, βρίσκει ανταπόκριση, ανέλπιστα, στον αιώνιο εχθρό. Γυρίζοντας στην πατρίδα του, ζει απομονωμένος. Η καρδιά του ελαφραίνει, όταν μοιράζεται την ιστορία του με έναν Έλληνα στρατιώτη, που επιθυμεί να τον ακούσει.

Ο Μοσκώβ-Σελήμ, είναι το τελευταίο διήγημα του Γεώργιου Βιζυηνού. Το έγραψε, έγκλειστος στο ψυχιατρείο. Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Εστία, το 1895, εν αγνοία του συγγραφέα του. Ο Γεώργιος Βιζυηνός (1849-1896), γεννήθηκε στη Βιζύη της Θράκης και το πραγματικό του όνομα ήταν Γεώργιος Μιχαηλίδης. Έζησε στην Κωνσταντινούπολη και την Κύπρο. Το 1873, γνώρισε τον τραπεζίτη και εθνικό ευεργέτη Γεώργιο Ζαρίφη, ο οποίος έθεσε τον ορφανό Γεώργιο, για πολλά χρόνια υπό την προστασία του. Είναι από τους λίγους συγγραφείς του 19ου αιώνα, που συνδυάζουν σημαντικές σπουδές, επιστημονικό έργο και λογοτεχνική δημιουργία. Είναι επίσης από τους πλέον πολυταξιδεμένους συγγραφείς, αφού από το 1875 έως το 1884 έζησε σε πόλεις της Γερμανίας, καθώς επίσης στο Παρίσι και στο Λονδίνο. Εργάστηκε ως καθηγητής στη μέση εκπαίδευση και από το 1890 ως καθηγητής ρυθμικής και δραματολογίας στο Ωδείο Αθηνών. Ψυχικά τραύματα του παρελθόντος, είχαν ως συνέπεια τον εγκλεισμό του στο Δρομοκαΐτειο, όπου πέθανε το 1896.

Σύμφωνα με τους μελετητές του έργου του, σ' αυτό συναντώνται πτυχές της φαναριώτικης παράδοσης, με στοιχεία ηθογραφίας και ψυχογραφικής διείσδυσης, καθώς επίσης επιδράσεις από τα ευρωπαϊκά λογοτεχνικά ρεύματα της εποχής. Το είδος στο οποίο διέπρεψε ήταν το διήγημα. Στα πιο σημαντικά του διηγήματα συγκαταλέγονται: Το αμάρτημα της μητρός μου (1883), Ποίος ήτο ο φονεύς του αδελφού μου (1883), Το μόνον της ζωής του ταξίδιον (1884) και Ο Μοσκώβ-Σελήμ

(1895).

Οι συντελεστές του έργου είναι οι εξής: Σκηνοθεσία: Δημήτρης Ξανθόπουλος, Σκηνικά και Κοστούμια: Ελένη Μανωλοπούλου, Κίνηση: Χαρά Κότσαλη, Φωτισμοί: Τάσος Παλαιορούτας, Μουσική: Αλέξης Καλοφωλιάς, Βοηθός σκηνοθέτη: Μαντώ Γιαννίκου, Βοηθός σκηνογράφου/ενδυματολόγου: Δάφνη Παπαϊωάννου, Κατασκευή σκηνικού: Περσεφόνη Νικολακοπούλου, Νίνα Ιωαννίδου, Φιλολογικός σύμβουλος / Σύμβουλος δραματουργίας: Ιωάννης-Ιόλαος Μανιάτης, Ερμηνεύουν: Νικολίτσα Ντρίζη, Αγγελική Παπαθεμελή, Κώστας Σεβδαλής, Γιώργος Φριντζήλας, Παραγωγή: Στέγη Ιδρύματος Ωνάση.

Για το έργο αυτό του Γεωργίου Βιζυηνού, είχαν πει δύο μεγάλοι άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών, ο Άγγελος Σικελιανός και ο Κωστής Παλαμάς:

«Ο Μοσκώβ-Σελήμ είναι ένα μεγάλο, αληθινά ανθρώπινο αριστούργημα, που ενώ το διάβαζα με μετατόπιζε από τη θέση μου για να τονίζω μέσα μου ολοένα: Αλλά τούτο είν' ένας Ντοστογιέφκι στις καλύτερες σελίδες του, ένας Ντοστογιέφκι-Έλληνας»: Άγγελος Σικελιανός.

«Ως ο Παπαδιαμάντης είναι ειδυλλιακός και ηθογραφικότατος, ως ο Καρκαβίτσας ηρωικός και πράξεων ιστορητής μετεχουσών επικού μεγαλείου, ο Βιζυηνός είναι δραματικός, και είναι ζωγράφος χαρακτήρων»: Κωστής Παλαμάς.

Αξίζει κανείς να διαβάσει τη σειρά άρθρων του Φιλολόγου Ηρακλή Ψάλτη, με θέμα «Η συνεννόηση και η αλληλοκατανόηση των ψυχών στο έργο του Βιζυηνού «Μοσκώβ Σελήμ», που δημοσιεύτηκαν στην Πεμπτουσία, τον Οκτώβριο του 2016.

Κατερίνα Χουζούρη

<http://bit.ly/2fIYYxs>